

PAULO COELHO
NJËMBËDHJETË MINUTA

ROMAN

BOTIMET TOENA

PAULO COELHO

NJËMBËDHJETË MINUTA

roman

Përktheu
Durim Taçe

BOTIMET TOENA

Tiranë, 2022

Titulli në origjinal: *Onze minutos*

*Ky libër u botua sipas marrëveshjes me
Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barcelona, Spain.
www.santjordi-asociados.com
Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.*

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Sonila Kapo

Korrektore letrare: Edona Marku

Përkujdesja grafike: Edona Marku

© e kopertinës: Jim Tierney, në bashkëpunim me HarperCollins,
me bazë në Nju-Jork, SHBA.

ISBN 978-9928-348-78-4

© Paulo Coelho, 2003

<http://paulocoelhoblog.com>

© *në shqip* Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi
me asnjë lloj mjete apo forme, as me fotokopje, pa lejen me
shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116

Email: botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

www.toena.al

Oh, Marie e ngjizur pa mëkatuar,
lutu për ne që përgjërohemi për Ty!
Amen.

Vlerësime për romanin “Njëmbëdhjetë minuta”

“Sensuale... Një përrallë vetëm për të rritur.”

~ **Washington Post Daily**

“Libri ka një magji të ëmbël që të zgjon kureshtjen.”

~ **Entertainment Weekly**

“Imponues... Një eksplorim mbërthyes i natyrës së shenjtë të seksit në kontekstin e dashurisë.

Shumë mirë mund të jetë ndërkombëtarisht libri më i shitur i radhës i Coelho-s.”

~ **Booklist**

“Në mënyrë të këndshme erotike... rrëfimi bazohet në perceptimet dhe eksperiencat e Marias, emocionet e saj, ëndrrat dhe betejat e saj për të kuptuar jetën.”

~ **Washington Post Book World**

“Një kombinim i rrallë i mjeshhtërisë, imagjinatës dhe frymëzimit... Coelho ka krijuar një botë kaq të vërtetë, sa që lexuesi nuk e di deri në faqen e fundit sesi do të përfundojë rrëfimi.”

~ **Fort Worth Star-Telegram**

“Dialog me këmbë në tokë... Një nga më të fortët e Coelho-s.”

~ **Kirkus Reviews**

“Stili i thjeshtë i të shkruarit dhe mesazhi shpirtëror i Paulo Coelho-s ka bërë që ai të fitojë miliona adhurues në të gjithë botën.

‘Njëmbëdhjetë minuta’ ishte vepra letrare më e shitur në 2003-in, së bashku me ‘Harry Potter’ që vinte i dyti në radhë.”

The Times (Londër).

I kushtohet

Më 29 maj 2002, disa orë përpara se ta mbaroja këtë libër, pata shkuar në Grotta di Lourdes, në Francë, për të mbushur disa poça me ujë të bekuar nga burimi. Ndodhesha brenda rrethimit të katedrales, kur një zotëri rreth të gjashtëdhjetave më thotë: “A e di që i ngjakeni Paulo Coelhos?” I them se jam dora vetë. Burri më përqafoi, më prezantoi gruan dhe mbesën. Tha se librat e mi kishin luajtur një rol të rëndësishëm në jetën e tij: “Më bëjnë të ëndërroj.”

Është një frazë që e kam dëgjuar shpesh dhe më mbush gjithnjë me gëzim. Në atë çast, megjithatë, mbeta pak i befasuara, duke e ditur se *Njëmbëdhjetë minuta* trajton një argument delikat, të ashpër, shokues. Eca drejt burimit dhe mbusha poçat; më pas, kur u ktheva, e pyeta atë njeri se ku banonte (në veri të Francës, në kufi me Belgjikën) dhe e mora emrin e tij shënim.

Këtë libër po ta kushtoj ty, Maurice Gravelines. Kam një detyrim për ty, për gruan tënde, për mbesën, por edhe për vetveten: flas për atë që më shqetëson e jo për atë që të tjerët kanë dëshirë të dëgjojnë. Disa libra na bëjnë të ëndërrojmë, të tjerë na sjellin realitetin - por asnjë prej tyre nuk mund t'i heqë autorit gjënë e tij më të rëndësishme: ndershmërinë me të cilën ai shkruan.

Sepse unë jam e para dhe e fundit,
Jam e nderuara dhe e përçmuara,
Jam prostituta dhe shenjtorja,
Jam gruaja dhe virgjëresha,
Jam nëna dhe bija,
Krahët e nënës sime, jam unë,
Po, jam sterile, por fëmijë kam shumë.
Unë jam gruaja e martuar dhe beqarja,
Jam ajo që jep dritë e ajo që nuk sjell në dritë të tjerë,
Jam vetë lehtësimi i dhimbjeve të lindjes.
Unë jam nusja dhe dhëndri,
Dhe ishte burri im që më krijoi.
Unë jam nëna e babait tim,
Jam motra e burrit tim,
Ndërsa ai është biri im i mohuar.
Të më respektoni gjithmonë,
Sepse unë jam skandalozja dhe e mrekullueshmja.

**Himni i Iside-s, shek. III ose IV (?),
i zbuluar në Nag Hammadi**

Një grua, mëkatore e atij qyteti, si e kishte marrë vesh që Jezusi ndodhej në shtëpinë e Fariseut, na vjen me një enë qelqi plot me vaj aromatik. E ndjek nga pas, i ulet pranë këmbëve e, duke qarë, ia lag ato me lot; pastaj ia than me flokët e saj, ia puth e ia spërkat me vajin aromatik. Duke parë këtë skenë, Fariseu që e kishte ftuar Jezusin mendoi me vete: “Po të jetë profet me të vërtetë do ta kishte marrë vesh se ç’palo grua po e prek me dorë, një mëkatore.”

Jezusi në atë çast i tha: “Simon, desha të të them diçka.”

Ai ia ktheu: “Fol, o mjeshtër.”

“Një huadhënës na kishte dy hua pa marrë: njëri i kishte pesëqind pare, tjetri pesëdhjetë. Si e pa që nuk kishin t’ia kthenin, ua fali huatë që të dyve. E kush prej tyre do ta donte më shumë, thua ti?”

Simoni iu përgjigj: “Ma merr mendja, ai që i kishte borxh më shumë.”

Jezusi i tha: “Ke gjykuar drejt.”

Dhe, duke u kthyer nga gruaja i tha Simonit: “A e shikon këtë grua? Unë hyra në shtëpinë tënde dhe ti nuk më dhe ujë për të larë këmbët; ajo m’i lau me lot dhe m’i thau me flokët e saj. Ti nuk më dhe kurrë një të puthur; kurse ajo qëkurse kam hyrë nuk pushon së puthuri këmbët e mia. Ti nuk me ke vënë pak vaj aromatik as në kokë, kurse ajo më ka spërkatur këmbët. Prandaj po të them: asaj i falen shumë mëkate, sepse ka dashur shumë. Atij që i falin pak, dashuron pak.”

Na ishte njëherë një prostitutë që quhej Maria.

Oh, një minutë. “Na ishte njëherë” është fraza më e përshtatshme për të filluar një histori për fëmijë, ndërsa “prostitutë” është një fjalë për të rritur. E si mund ta shkruaj këtë libër që fillon me një mospërputhje kaq të dukshme? Sidoqoftë, përderisa në çdo moment të jetës sonë një këmbë e kemi në përrallë e tjetrën në humnerë, do të mbaj këtë *hyrje*.

Na ishte njëherë një prostitutë që quhej Maria.

Si të gjitha prostitutat, kishte lindur e virgjër dhe e pafajshme, në adolehencë kish ëndërruar të takonte njeriun e saj të jetës (të pasur, të bukur, të mençur), të martohej (me vello të bardhë), të kishte dy fëmijë (që kur të rriteshin do të bëheshin me famë) dhe të jetonte në një shtëpi të bukur (me pamje nga deti). Babai i saj ishte shitës ambulant, nëna rrobaqepëse. Në qytezën e saj, të humbur në Brazil, kishte vetëm një kinema, një lokal dhe një bankë të vogël. Prandaj, Maria mezi priste ditën kur princi i saj i kaltër të arrinte befas e t’i fitonte asaj zemrën - pastaj ajo le të nisej me të për të pushtuar botën mbarë.

E përderisa princi i kaltër nuk kish ardhur ende, ajo nuk mund të bënte tjetër veçse të ëndërronte. U

dashurua për herë të parë njëmbëdhjetë vjeç, ndërsa bënte në këmbë rrugën nga shtëpia për në shkollë. Që ditën e parë të shkollës ajo vuri re se nuk ishte e vetme që e bënte atë rrugë: përbri saj ecte një djalosh që jetonte jo larg shtëpisë së saj dhe kishte të njëjtin orar mësimesh. Ata të dy nuk shkëmbyen kurrë një fjalë, megjithatë Maria filloi ta kuptonte se momenti më i bukur i ditës për të ishte kur rendte rrugës me pluhur, e etur, e lodhur e me diellin që i binte në majë të kokës, pas atij djaloshi këmbëshpejtë, tek përpiqej me të gjitha forcat të ecte në një hap me të.

Kjo skenë do të përsëritej për muaj të tërë. Maria, që e urrente studimin e nuk shikonte argëtim tjetër përveç televizionit, ato kohë, vetëm priste të kalonte dita shpejt: i rrinte mendja gjithë ankth tek dita tjetër e shkollës dhe, ndryshe nga shoqet e tjera, gjënë më të mërzitshme kishte fundjavën. Dhe, për një fëmijë, orët kalojnë shumë më ngadalë sesa për një të rritur, kështu ajo vuante shumë: qahej për ditët kaq të gjata që i linin vetëm nga dhjetë minuta dashurisë së saj të jetës dhe miëra orë të tjera në të cilat ajo mendonte vetëm për atë, duke hamendësuar se sa bukur do të ishte sikur të flisnin bashkë.

Dhe kjo ndodhi një ditë.

Një mëngjes, djali iu afrua, i kërkoi hua një penë. Maria nuk iu përgjigj, mori një çehre të ngrysur prej këtij afrimi të papritur dhe shpejtoi hapin. Ishte ngurtësuar e gjitha nga frika kur e kish vënë re të afrohej në drejtim të saj; terrorizohej kur mendonte se

ai do ta kuptonte sa shumë e donte ajo, sa shumë po e priste, si ëndërronte ta kapte për dore, të kapërcente me të rrethimin e shkollës dhe të vazhdonin deri në fund të rrugës, ku – siç thuhej – dukej një qytet i madh, me personazhe fantastikë, artistë, makina, shumë kinema dhe një pafundësi gjërash të bukura që mund të realizoheshin.

Atë ditë nuk arriti të përqendrohej aspak në mësim. Vuante për sjelljen e saj absurde, por nga ana tjetër ndihej pak e lehtësuar se e kuptoi që edhe djaloshi e kishte vënë re. Pena ishte vetëm një shkak për t'i folur, sepse Maria, kur ai i qe afruar, pa që ai e kishte në xhep një penë. Filloi të priste bisedën tjetër dhe e kaloi atë natë – sikurse të tjerat që do të pasonin – duke fantazuar përgjigjet e mundshme që do t'i jepte, derisa të gjente mënyrën e duhur për të filluar një marrëdhënie që nuk do të kishte kurrë mbarim.

Por, bisedë tjetër nuk pati më. Për sa kohë vazhduan të shkonin bashkë në shkollë – nganjëherë Maria i dilte ndonjë hap përpara duke mbajtur në dorë një penë, herë i rrinte pas për ta parë me ëmbëlsi – nuk i hodhi më kurrë ndonjë fjalë, e asaj i mbetej t'i gëzohej dashurisë e vuajtjes në heshtje deri në mbarim të vitit shkollor.

Një mëngjes, gjatë pushimeve të stërzgjatura të verës, Maria u zgjua me këmbët e lagura me gjak dhe mendoj se po vdiste. Vendosi t'i shkruante një letër djaloshit që e deshi aq shumë e, më pas, do të hynte thellë në *sertào*, në atë territor të thatë e të shkretë,

që ta gllabëronin bishat e egra të cilët terrorizonin banorët e zonës: ujku i uritur dhe mushka pa kokë. Vetëm kështu prindërit e saj nuk do të vajtonin për të, do ta mbanin gjithmonë gjallë shpresën siç dinë të bëjnë vetëm të varfrit, pavarësisht nga fatkeqësitë që u ndodhin. Mbase do të mendonin se ishte grabitur nga ndonjë familje e pasur pa fëmië dhe se një ditë do të kthehej mbuluar me lavdi e pará; edhe dashurinë e tanishme (e të përherëshme) të jetës së saj do ta ruante përgjithnjë, si një vuajtje të përditshme për një fjalë që nuk u tha më kurrë.

Nuk arriti dot ta shkruante atë letër, sepse në dhomë hyri e ëma, pa çarçafin me njolla të kuqe, buzëqeshi dhe tha:

“Tani je një zonjushë, bija ime.”

Maria donte të dinte se ç’lidhje kishte me gjakun që rridhte të qenët zonjushë, por nëna nuk diti t’ia shpjegonte: i tha vetëm se ishte një gjë normale dhe që tani e tutje duhet të përdorte një si jastëkth kukullash midis këmbëve, për katër a pesë ditë në muaj. Kur e pyeti nëse edhe burrat përdornin një tubth për të ndaluar gjakun të dalë mbi pantallona, mësoi se kjo gjë u ndodh vetëm grave.

Maria u ankua te Zoti, por më në fund filloi të mësohej edhe me periodat. Por, me mungesën e djaloshit nuk po mësohej dot, prandaj vazhdonte të hante veten për atë sjellje prej budallaqeje që e kish larguar nga ajo çka dëshironte më shumë. Ditën kur do të rifillonte shkolla, shkoi në kishën e vetme të

qytezës dhe u betua përpara statujës së Shën Ndoit se do ta merrte vetë iniciativën për të folur me shokun e saj të udhës.

Të nesërmen u përgatit gjithë kujdes, veshi fustanin e ri që nëna ia kish qepur për fillimin e shkollës; pastaj doli, duke lavdëruar Zotin që pushimet kishin marrë fund. Por djaloshi nuk u duk. Kaloj një javë të tërë në ankth, derisa mësoi nga disa shokë, se ai ishte shpërngulur në një qytet tjetër.

“Ka ikur larg”, kish thënë dikush.

Atë çast, Maria mësoi se ka gjëra që i humbasim përgjithmonë. Kuptoi se ka një vend të quajtur “larg”, se bota është e madhe ndërsa qyteza e saj e vogël dhe se njerëzit më të rëndësishëm ikin që aty. Edhe ajo do të donte të ikte, por ishte ende shumë e re. Duke vërejtur rrugët me pluhur të vendbanimit të saj, një ditë vendosi të ndiqte përsëri gjurmët e atij djaloshit. Në nëntë të premtet që pasuan, sipas një zakoni të besimit të saj, i kërkoi Virgjëreshës Mari, që një ditë ta çonte larg atij vendi.

Për ca kohë vuajti, duke kërkuar më kot lajme për djaloshin, askush nuk e dinte se ku ishin shpërngulur prindërit e tij. Maria filloi pastaj të mendonte se bota ishte tepër e madhe e dashuria shumë e rrezikshme, se Virgjëresha jetonte shumë larg në qiell dhe nuk kujdesej të plotësonte kërkesat e fëmijëve.

Do të kalonin tre vjet. Maria mësoi gjeografinë dhe matematikën, ndiqte intrigat e telenovelave, në shkollë lexoi revistat e para erotike dhe filloi të mbajë një ditar në të cilin shkruante për jetën e saj monotone dhe dëshirën për të njohur ato çka i mësonin në shkollë – oqeanin, borën, burrat me çallmë, gratë elegante e të mbuluara me stoli. Por, përderisa askush nuk mund ta shtyjë jetën me dëshira të papërbushura – sidomos kur ke nënën rrobaqepëse dhe një baba gjithmonë rrugëve – shpejt kuptoi se duhet të tregonte më shumë kujdes për atë që ndodhte përreth saj. Studionte që t'ia dilte në jetë e, ndërkohë, kërkonte dikë me të cilin të ndante ëndrrat e saj aventurore. Kur mbushi pesëmbëdhjetë vjeç, u dashurua me një djalë që e njohu gjatë një procesioni të Javës së Shenjtë.

Nuk e përsëriti gabimin e fëmijërisë: bisedoi me të, u bënë miq, filluan të shkojnë bashkë në kinema dhe nëpër festa. Ajo vuri re se, sikurse i kish ndodhur edhe me djaloshin, dashuria kishte të bënte më shumë me mungesën, sesa me praninë e tjetrit: vuante kur ai nuk ishte, i kalonte orët duke përfytyruar se çfarë do të bisedonin takimin tjetër dhe kujtonte çdo sekondë që kish kaluar me të, duke u sforcurar të merrte vesh se çfarë kishte bërë mirë e çfarë keq. Tanimë ishte e

vendosur të luftonte me të gjitha forcat e saj për këtë shok, për martesën me të: po, sepse ishte pikërisht ai, burri me të cilin donte të martohej, të kishte fëmië dhe një shtëpi me pamje nga deti. Foli edhe me nënën, por kjo i tha me ton lutës:

“Është ende shumë shpejt bija ime.”

“Po ti je martuar me babanë gjashtëmbëdhjetë vjeçe.”

Nëna nuk donte t’i thoshte se kishte ndodhur si pasojë e një shtatzënie të papritur, prandaj e mbylli këtë temë me frazën klasike: “Kohët kanë ndryshuar.”

Të nesërmen dy të rinjtë shkuan të bëjnë një shëtitje në rrethinat e qytezës. Në bisedë e sipër, Maria e pyeti djalin nëse kishte dëshirë të udhëtonte; ai, në vend të përgjigjes e shtrëngoi në krahët e tij dhe i dha një të puthur.

Puthja e parë e jetës së saj! Sa e kishte ëndërruar atë çast! Dhe peizazhi ishte me të vërtetë i veçantë: çafkat në fluturim, perëndimi, bukuria e ashpër e atij terreni gjysmë të thatë dhe së largu dëgjohej një muzikë. Maria bëri sikur reagoi, sikur do ta kundërshtonte, por pas një çasti e përqafoi edhe ajo dhe përsëriti atë gjest që e kish parë aq herë në kinema, nëpër revista dhe në televizion: i ngjiti me forcë buzët e veta me të tijat, duke e lëvizur kokën sa në një krah në tjetrin, me një mënyrë ritmike, pothuajse të pakontrolluar. Ndjeu që, herë pas here, gjuha e djaloshit i prekte dhëmbët dhe kjo i shkaktonte një ndjesi të mrekullueshme.

Por befas ai e ndërpreu të puthurën.

“Nuk do?”, e pyeti.

Si t’i përgjigjej? Që donte? Patjetër që donte! Por një grua nuk duhet të bjerë aq poshtë, sidomos me burrin e saj të ardhshëm, sepse gjatë gjithë jetës atij do t’i mbetej dyshimi se ajo i kishte pranuar me shumë lehtësi. Preferoi të mos thoshte asgjë.

Djaloshi e përqafoi përsëri, duke e përsëritur gjestin, kësaj radhe me më pak dëshirë. Më pas ndaloi përsëri, i nxirë i tëri – dhe Maria e kuptoi se diçka nuk shkonte, por i vinte turp ta pyeste. E kapi për dore dhe ecën së bashku deri në hyrje të qytezës, duke u fjalosur, sikur të mos kishte ndodhur asgjë.

Atë mbrëmje duke i zgjedhur me kujdes fjalët me mendimin që një ditë gjithë sa shkruante tani do të lexohej, e sigurt se kish ndodhur një gjë shumë e rëndësishme, shënoi në ditar:

Kur takojmë dikë dhe dashurohemi, na duket sikur gjithë universi është në harmoni. Kjo ndodhi sot në përfundim. Por nëse diçka nuk shkon mirë, asgjë nuk mbetet! As çafkat, as muzika e largët, as shija e buzëve të tij. E si mund të zhduket kaq shpejt bukuria që mbretëronte pak minuta më parë?

Jeta rrjedh shumë shpejt: të hedh nga parajsja në ferr brenda pak sekondave.

Të nesërmen u tregoi shoqeve. Të gjitha e kishin parë tek largohej jashtë qytezës me “të fejuarin” e saj të ardhshëm – dhe në fund të fundit, nuk mjafton të

ndjesh një dashuri të madhe, duhet t'ua rrëfesh atë edhe të tjerëve. Ato ishin kurioze të dinin se çfarë kishte ngjarë e, Maria, krenare, tha se momenti më i bukur ishte ai i gjuhës që i prekte dhëmbët. Njëra nga vajzat qeshi.

“Nuk e hape gojën?”

Tani e mori vesh menjëherë: pyetja pastaj zhgënjimi.

“Përse?”

“Që të hynte brenda gjuha.”

“E ku është dallimi?”

“Është e pamundur ta shpjegosh. Kështu puthet dhe pikë.”

Të qeshura të mbajtura me zor, shprehje false, hakmarrje vajzash që nuk kishin pasur ende një dashur. Maria bëri sikur nuk iu dha rëndësi; qeshi edhe ajo - megjithëse shpirti i saj po i vajtonte. Mallkoi me vete kinemanë që e kishte mësuar të mbyllte sytë, të mbante kokën e partnerit me duar dhe ta lëvizte fytyrën sa nga njëra anë në tjetrën, por pa treguar atë që ishte më kryesore. Përpunoi në mendje një shpjegim bindës (“Nuk desha të jepesha menjëherë, sepse nuk isha e bindur, por tani e kam kuptuar që ti je njeriu i jetës sime”) dhe priti rastin tjetër.

Djalin e pa vetëm pas tri ditësh, në një festë në sheshin e qytezës, kishte kapur për dore një shoqen e saj – pikërisht atë që e kishte pyetur për puthjen. Edhe këtë radhë Maria bëri sikur nuk i dha rëndësi

kësaj skene dhe rezistoi aty deri në fund të mbrëmjes, duke biseduar me shoqet e aktorëve dhe djemve të tjerë vendas e, duke injoruar edhe vështrimet plot dhembshuri që i hidhte njëra prej tyre. Kur u kthye në shtëpi, nuk u përmbajt më, qau gjithë natën. Vuajti për tetë muaj dhe, në fund i dha karar, dashuria nuk ishte për të e as ajo nuk ishte për dashurinë. Që nga ai çast filloi të mendonte se si mund të bëhej murgeshë, t'ia përkushtonte jetën e saj këndeje e tutje një lloj dashurie që nuk plagos e nuk lë plagë të dhimbshme në zemër: dashurisë për Jezusin. Në shkollë flitej për misionarë që shkonin në Afrikë e, kështu, ajo vendosi se kjo do të ishte zgjidhja më e mirë për jetën e saj të zhveshur nga emocionet. Bëri plan të hynte në kuvend, mësoi nocionet bazë të ndërhyrjes së shpejtë (disa mësues thoshin se në Afrikë vdisnin shumë njerëz), filloi të merrej shumë me leksionet e fesë dhe nisi ta imagjinonte veten si një shenjtore e kohëve moderne, që shpëtonte jetë njerëzish dhe eksploronte pyje të banuara nga tigra e luanë.

Viti i ditëlindjes së saj të pesëmbëdhjetë, megjithatë, nuk i rezervoi vetëm zbulimin se e puthura bëhej me gojë hapur, apo se dashuria është burim vuajtjeje. Zbuloi edhe një gjë të tretë: masturbimin. Kjo ndodhi krejt rastësisht, ndërsa po luante me seksin e vet duke pritur të vinte e ëma. E kishte provuar këtë gjë që fëmië si ndjesi shumë të këndshme – por një ditë